

Naslov originala
Jojo Moyes
After You: A novel

Copyright © Jojo Moyes, 2015
All rights reserved
Copyright © za Crnu Goru Nova knjiga, Podgorica, 2016

DŽODŽO MOJES

POSLIJE TEBE

ROMAN

S engleskog prevela
Branislava Maoduš

Za moju baku, Beti Maki

Poglavlje prvo

Grmalj na ćošku šanka se znoji. Povio je glavu nad duplim viskijem, ali svaki ćas podiže pogled, gleda napolje, osvrće se prema vratima. Fina koprena znoja sija na neonskom svjetlu. Ispušta dugaćak drhtav dah prerušen u uzdah i ponovo se okreće svom piću.

„Hej! Izvini?“

Podižem pogled sa ćaša koje glancam.

„Mogu li dobiti još jedno?“

Želim da mu kažem da to nije pametno, da mu neće pomoći, da bi ćak mogao da pretjera i pređe zakonom dozvoljenu granicu kolićine alkohola u krvi. Ali on je veliki momak, do zatvaranja ima još petnaest minuta, a prema smjernicama kompanije, nemam razloga da odbijem njegov zahtjev pa mu prilazim, uzimam mu ćašu i prinosim je dozeru. Pokazuje glavom bocu. „Dupli“, kaže i prelazi debelom rukom preko vlažnog lica.

„To će biti sedam funti i dvadeset penija, molim.“

Petnaest je do jedanaest utorkom uveće i „Šamrok end klover“, pab sa irskim šmekom na Aerodromu London Siti, koji je irski koliko i Mahatma Gandhi, polako se prazni. Bar se zatvara deset minuta nakon što posljednji avion poleti, i trenutno se u njemu nalazimo samo ja, nervozni mladić s laptopom, žene koje se kikoću za stolom broj dva i muškarac koji grli dupli „džejmson“, ćekajući da se ukrca na SC107 do Stokholma ili na DB224 do Minhena – a ovaj posljednji je odložen za ćetrdeset minuta.

Radila sam od podneva jer je Karli bolio stomak pa je otišla kući. Ne smeta mi. Nikada mi nije smetalo da ostajem duže. Pjevušeći tiho uz *Keltske frule Smaragdnoj ostrva, Vol. III*, prilazim da uzmem ćaše

dvjema ženama, koje napeto gledaju neki snimak na telefonu. Smiju se lakim smijehom dobro podmazanim.

„Moja unuka. Pet dana stara“, kaže plavokosa dok se pružam preko stola da uzmem čašu.

„Divno.“ Smiješim se. Meni sva djeca izgledaju kao zemičke sa suvim grožđem.

„Živi u Švedskoj. Nikada nisam bila tamo. Ali moram da odem i vidim svoje prvo unuče, zar ne?“

„Nazdravljamo djetetu.“ Ponovo praskaju u smijeh. „Pridružite nam se! Hajde, skinite teret s ramena na pet minuta. Inače nećemo dokusuriti ovu bocu na vrijeme.“

„Ups! Evo našeg leta. Hajdemo, Dor.“ Čim su ugledale upozorenje na ekranu, kupe svoje stvari i možda samo ja primjećujem da se blago zanose u hodu dok idu prema bezbjednosnoj kontroli. Spuštam čaše na šank i prelazim pogledom po baru da vidim da li još nešto treba da se opere.

„Nikada ne padate u iskušenje?“ Sitnija žena se vratila po maramu.

„Izvinite?“

„Da odete tamo na kraju smjene. Da uskočite u avion. Ja bih.“ Ponovo se smije. „Svakog prokletog dana.“

Smiješim se profesionalnim osmijehom, koji može da znači bilo šta, i okrećem se prema baru.

Prodavnice oko mene zatvaraju se za tu noć, čelični kapci spuštaju se preko pretjerano skupih ručnih tašni i toblerona, koje se kupuju na poklon u slučaju nužde. Svjetla se gase na izlazima tri, pet i jedanaest, a posljednji putnici tog dana trepću prema noćnom nebu. Vajolet, čistačica iz Konga, gura kolica prema meni, lagano se njišući u hodu, a gumeni đonovi njenih cipela škripe na sjajnom linoleumu. „Dobro večer, mila.“

„Dobro večer, Vajolet.“

„Ne bi trebalo da si ovdje ovako kasno, mila. Trebalo bi da si kod kuće s voljenima.“

Svake noći mi kaže isto. „Neću još dugo.“ Svako večer joj odgovaram istim riječima. Zadovoljno klima glavom i nastavlja svojim putem.

Napeti Mladić s Laptopom i Znojavi s Viskijem su otišli. Završavam sa slaganjem čaša i zatvaram kasu, dva puta provjeravam da li se račun slaže s onim što se nalazi u fioci. Bilježim sve u knjigu računa, provjeravam pumpe, bilježim šta moramo da poručimo. Tek tada primjećujem da je kaput krupnog čovjeka i dalje prebačen preko njegove stolice. Prilazim mu, gledam u monitor. Putnici se upravo ukrcavaju na let za Minhen – bilo bi izvodljivo da mu odnesem kaput. Ponovo provjeravam tablu pa polako odlazim prema muškom toaletu.

„Dobro večer. Ima li koga?“

Glas koji čujem je prigušen i krasi ga suptilna nota hysterije. Otvaram vrata.

Čovjek s Viskijem je pognut nisko nad umivaonikom i umiva se. Koža mu je bijela kao kreč. „Da li pozivaju na moj let?“

„Tek sada su pustili poziv na tabli. Vjerovatno imate još nekoliko minuta.“ Okrećem se da odem, ali me nešto zaustavlja. On me gleda; oči su mu nalik na dva tamna dugmeta puna straha. „Ne mogu ja to.“ Uzima papirni ubrus i briše lice. „Ne mogu da se ukrcam na avion.“

Čekam.

„Trebalo bi da otputujem da se upoznam s novim šefom, ali ne mogu. Nisam imao petlje da mu kažem da se plašim letenja.“ Odmahuje glavom. „Ne samo da se plašim. Užasavam se!“

Puštam da se vrata za mnom zatvore. „Čime se bavite?“

Trepće. „Uh... auto-dijelovima. Ja sam viši oblasni menadžer, otvorena zagrada, za rezervne dijelove, zatvorena zagrada, u Hant motorsu.“

„Zvuči mi kao ozbiljan posao“, kažem. „Imate... zgrade.“

„Dugo sam radio da bih tu stigao.“ S mukom guta pljuvačku. „Zato ne želim da skončam u plamenu. Zaista ne želim da umrem u plamenoj lopti u vazduhu.“

Padam u iskušenje da mu kažem da to zapravo neće biti plamena lopta u vazduhu, već više plamena lopta koja se brzo ruši prema zemlji, ali podozrijevam da to ne bi bilo od velike koristi. Ponovo se umiva, a ja mu pružam papirni ubrus.

„Hvala.“ Ispušta drhtav uzdah i uspravlja se, pokušavajući da se sabere. „Kladim se da nikada prije niste vidjeli odraslog čovjeka da se ponaša kao prava budala, zar ne?“

„Viđam to četiri puta dnevno.“

Sićušne oči mu se šire.

„Oko četiri puta dnevno moram da izvlačim nekoga iz muškog toaleta. I obično je to zbog straha od letenja.“

Trepće.

„Ali znate, kao što kažem i svima ostalima: nijedan avion koji je poletio s ovog aerodroma nikada nije pao.“

Uvlači vrat u kragnu. „Zaista?“

„Nijedan.“

„Čak nije bilo... ni male nesreće na pisti?“

Slizežem ramenima. „Ovdje je zapravo prilično dosadno. Ljudi odlijeću, odlaze kuda su naumili, pa se nekoliko dana kasnije vraćaju.“ Naslanjam se na vrata da ih otvorim. Toaleti uveče ne mirišu pretjerano lijepo. „A ja lično mislim da postoje i gore stvari koje vam se mogu desiti.“

„Pa... Pretpostavljam da je to istina.“ Razmišlja o ovome, gleda me iskosa. „Četiri puta dnevno, a?“

„Ponekad i više. A sada, ako nemate ništa protiv, zaista moram da se vratim. Nije dobro da me vide kako suviše često izlazim iz muškog toaleta.“

Smiješi se i na trenutak vidim kakav bi mogao biti pod drugim okolnostima. Prirodno veseo. Vedar. Čovjek koji savršeno vlada svijetom auto-dijelova proizvedenih na kontinentu. „Znate, mislim da čujem da pozivaju na vaš let.“

„Mislite da ću biti dobro?“

„Bićete vi dobro. Ovo je veoma bezbjedna avio-kompanija. A i let traje svega dva sata. Pogledajte, SK491 je sletio prije pet minuta. Dok budete išli prema izlazu, vidjećete stjuarde i stjuardese kako izlaze i kreću kući, i vidjećete da ćaskaju i smiju se. Za njih su ovi letovi kao vožnja autobusom. Neki od njih lete dva, tri ili četiri puta na dan. A oni nisu glupi. Da nije bezbjedno, ne bi se ni ukrcali, zar ne?“

„Kao vožnja autobusom?“ ponavlja.

„Vjerovatno i mnogo bezbjednije.“

„Pa, to je sigurno.“ Podiže obrve. „Mnogo je ludaka na putevima.“

Klimam.

Ispravlja kravatu. „A i veliki je posao u pitanju.“

„Sramota bi bila propustiti ga zbog ovakve jedne sitnice. Biće sve u redu kada se naviknete na letenje.“

„Možda i hoće. Hvala vam...“

„Luiza“, kažem.

„Hvala vam, Luiza. Veoma ste dobra djevojka.“ Gleda me i vidim da razmišlja o nečemu. „Pitam se da li biste bili... raspoloženi za... da odemo na neko piće, jednom prilikom?“

„Mislim da čujem da pozivaju na ukrcavanje za vaš let, gospodine“, kažem i otvaram vrata da ga pustim da prođe.

Klima da prikrije stid, a zatim se teatralno tapše po džepovima. „Dobro. U redu. Pa... idem ja onda.“

„Uživajte u zgradama.“

Dva minuta nakon što je otišao, otkrivam da je povraćao u kabini tri.

Stižem kući u jedan i petnaest i ulazim u tihi stan. Oblačim donji dio pidžame i duks s kapuljačom, otvaram frižider, uzimam bocu bijelog vina i sipam ga u čašu. Skuplja usta koliko je kiselo. Gledam etiketu i shvatam da mora da sam ga otvorila sinoć, a zatim zaboravila da ga zatvorim, i zaključujem da nije mudro previše razmišljati o tome. Spuštam se na stolicu s vinom u ruci.

Na polici iznad kamina stoje dvije čestitke. Jedna je od mojih roditelja: čestitaju mi rođendan. Mamine riječi „sve najljepše“ bolne su koliko i ubod nožem. Druga je od moje sestre, i u njoj piše da će doći kući za vikend s Tomom. Šest mjeseci je stara. Na sekretarici imam dvije poruke; jedna je od zubara. Druga nije.

Čao, Luiza. Džared ovdje. Upoznali smo se u „Derti daku“. Pa, smuvali smo se (prigušeni, nelagodni smijeh). Bilo je... znaš... uživao sam. Možda bismo mogli to ponovo da uradimo? Imaš moj broj...

Nakon što sam ispraznila bocu, razmišljam da odem da kupim još jednu, ali ne želim da ponovo izlazim napolje. Ne želim da Samir iz prodavnice mješovite robe, koja radi dvadeset četiri sata, krene da zbija šale na račun beskrajnog niza boca pinot grida, koje izlaze iz mog stana. Ne želim da moram s bilo kim da razgovaram. Iznenada sam umorna do srži, ali to je ona vrsta iscrpljenosti od koje mi bruji u glavi i koja mi kaže da neću moći da zaspim ako odem u postelju. Nakratko razmišljam o Džaredu i da je imao nokte neobičnog oblika. Da li mi smetaju nokti neobičnog oblika? Zurim u gole zidove dnevne sobe i iznenada shvatam da mi je zapravo potreban vazduh. Zaista mi je potreban vazduh. Otvaram prozor u hodniku i nesigurno se penjem požarnim stepenicama do krova.

Prvi put kada sam se popela ovamo, prije devet mjeseci, agent za prodaju nekretnina pokazao mi je malu baštu, koju su prethodni stanari napravili, razbacavši olovne saksije unaokolo i postavivši malu klupu. „Nije zvanično vaša, to je jasno“, rekao je, „ali ovaj stan jedini ima direktan pristup krovu. Mislim da je prilično lijepa. Mogli biste čak da priredite i zabavu ovdje!“ Gledala sam ga, pitajući se da li mu zaista izgledam kao neko ko priređuje zabave.

Biljke su odavno uvenule i umrle. Izgleda da ne umijem da brinem o njima. Sada stojim na krovu i zurim u treperavu tamu Londona pod sobom. Oko mene milion ljudi živi, diše, jede i svađa se. Milion života potpuno je udaljeno od mene. Neobičan je to mir.

Natrijumske sijalice svjetlucaju dok se gradski zvuci podižu u noćni vazduh, motori bruje, vrata lupaju. Nekoliko milja južno čuje se udaljeno brutalno udaranje elisa policijskog helikoptera, a snop svjetlosti njegovog reflektora pretražuje tamu u lokalnom parku, u potrazi za nekim zločincem. Negdje u daljini čuje se sirena. Uvijek neka sirena. „Neće biti potrebno mnogo pa da se ovdje osjetite kao kod kuće“, rekao je agent za nekretnine. Umalo se nisam nasmijala. Grad mi je stran kao što je uvijek i bio. Ali opet, meni je ovih dana sve strano.

Oklijevam, zatim se penjem na zaštitni zid, podižem ruke u stranu, podsjećam na pomalo pijanog hodača po užetu. Nogu pred nogu, milim preko betonskog zida, a povjetarac tjera dlačice na ispruženim rukama da se naježe. Kada sam se tek doselila ovamo, kada me je sve najснаžnije pogađalo, ponekad bih upućivala sebi izazov da odem s jednog kraja zgrade na drugi. Kada bih stigla na drugu stranu, nasmijala bih se noćnom vazduhu. *Vidiš? Ovdje sam – živa – na samoj ivici. Radim ono što si mi rekao!*

Postala je to moja tajna navika, ja, gradski horizont, utjeha tame, anonimnost i svijest da ovdje gore niko ne zna ko sam. Podižem glavu, osjećam noćni povjetarac, čujem smijeh ispod sebe, prigušen zvuk razbijanja boce, zvuk saobraćaja koji ide prema gradu, vidim beskrajni crveni niz stražnjih svjetala automobila, krvotok automobilskog saobraćaja. Relativni mir vlada između tri i pet ujutro, pijanci su se srušili u postelje, kuvari u restoranima svukli su bijele uniforme, pabovi su zaključali vrata. Tišinu u tim satima samo sporadično prekidaju noćne cisterne, otvaranje jevrejske pekare malo dalje uz ulicu, tihi udarac kada novinski kombi isporuči uvezane pakete novina. Poznajem najtananije pokrete ovog grada zato što više ne spavam.

Negdje dolje, hipsteri i Istenderi zaključavaju se u pabu „Vajt hors“ da nastave da piju, jedan par se napolju svađa, a s druge strane grada opšta bolnica sakuplja bolesne, povrijeđene i one koji su jedva pregurali još jedan dan. Ovdje gore su samo vazduh, tama, poneki Fedeksov teretni let sa Hitroua za Peking i bezbrojni putnici, poput Čovjeka s Viskijem, koji idu na neko novo mjesto.

„Osamnaest mjeseci. Osamnaest punih mjeseci. Kada će biti dosta?“ kažem tami. I evo ga – osjećam ga kako ponovo vri u meni – neočekivani bijes. Pravim dva koraka, gledam u svoja stopala. „Jer ovo mi ne liči na život. Ne liči ni na šta.“

Dva koraka. Još dva. Noćas ću otići samo do ugla.

„Nisi mi dao prokleti život, zar ne? Ne baš. Samo si uništio onaj stari. Razbio ga na sitne komade. Šta da radim s onim što mi je ostalo? Kada ću se osjećati kao da...“ Pružam ruke, osjećam hladan noćni vazduh na koži i shvatam da ponovo plačem. „Jebi se, Vile“, šapućem. „Jebi se, zato što si me ostavio.“

Žalost ponovo nadire, poput iznenadne plime, snažna, neobuzdana. I baš kada mi se čini da ću u nju utonuti, jedan glas iz sjenke kaže: „Mislim da ne bi trebalo da stojiš tu.“

Okrećem se i vidim na požarnim stepenicama bljesak sitnog blijedog lica i razrogačene tamne oči. Od šoka gubim oslonac na zaštitnom zidu, a težina me iznenada vuče na pogrešnu stranu ponora. Moje srce gubi ravnotežu djelić sekunde prije nego što i moje tijelo krene za njim. A zatim, kao u košmaru, nemam težinu, u ambisu noćnog vazduha noge mi se koprcaju iznad glave i čujem krik koji bi mogao biti i moj...

Krc.

Zatim tama.

Poglavlje drugo

„Kako se zoveš, mila?“

Oko vrata mi je kragna.

Nečija ruka mi, nježno i žurno, opipava glavu.

Živa sam. Ovo je, zapravo, prilično iznenađujuće.

„Tako je. Otvori oči. Pogledaj me. Pogledaj me. Možeš li mi reći kako se zoveš?“

Želim da progovorim, da otvorim usta, ali riječi su mi prigušene i nesuvisle. Mislim da sam se možda ugrizla za jezik. U ustima osjećam toplu krv; ima ukus grožđa. Ne mogu da se pomjerim.

„Stavićemo te na spinalnu dasku, u redu? Možda će ti na trenutak biti neprijatno, ali daću ti morfijum pa će bol popustiti.“ Čovjekov glas je smiren, ravan, kao da je najnormalnije na svijetu ležati slomljen na betonu i zuriti u mračno nebo. Želim da se nasmijem. Želim da kažem kako je smiješno što sam ovdje. Ali kao da ništa ne funkcioniše kako bi trebalo.

Njegovo lice mi nestaje iz vida. Nada mnom se nadvija neka žena u fluorescentnoj jakni, tamne kovrdžave kose vezane u konjski rep, naglo mi obasjava oči sićušnom lampom i gleda me sa distanciranim interesovanjem, kao da sam mikroskopski uzorak, a ne čovjek.

„Trebali da je prekrijemo termo-pokrivačem?“

Želim nešto da kažem, ali mi pažnju odvlači bol u nogama. *Hriste*, kažem, ali nisam sigurna da sam to rekla naglas.

„Višestruki prelomi. Zjenice su normalne i reaguju. Pritisak je devedeset sa šezdeset. Ima sreće što je pala na tendu. Koje su šanse da padneš na kauč, a? Ali ne dopada mi se ova modrica.“ Hladan vazduh na stomaku, lagani dodir toplih prstiju. „Unutrašnje krvarenje?“

„Da li nam je potreban još jedan tim?“

„Možete li da se povučete, molim vas, gospodine? Povucite se nazad!“

Glas nekog muškarca: „Izašao sam napolje da popušim jednu, a ona mi je pala na prokleti balkon! Umalo, dođavola, da padne na mene!“

„Pa, eto – ovo vam je srećan dan. Nije pala na vas.“

„Dobro me je uplašila. Ne očekuje čovjek da ljudi padnu s neba. Pogledajte moju stolicu. Koštala je osamsto funti u Konranovoj radnji... Mislite li da bih mogao da tražim odštetu?“

Tišina.

„Možete da radite šta god želite, gospodine. Znae šta, kad već govorimo o odštetama, mogli biste da joj isporučite i račun za čišćenje krvi s balkona. Šta kažete na to?“

Onaj prvi gleda koleginicu ispod oka. Vrijeme klizi, ja klizim s njim. Pala sam s krova? Lice mi je hladno, i shvatam, kao iz daljine, da počinjem da se tresem.

„Upada u šok, Seme!“

Negdje ispod mene otvaraju se vrata kombija. A zatim se daska ispod mene pomjera i nakratko *bol bol bol* – sve postaje crno.

Sirena i kovitlac plavog. Uvijek neka sirena u Londonu. Krećemo se. Neonska svjetla prelaze preko unutrašnjosti hitne pomoći, gube se, pa se ponovo vraćaju, osvjetljavajući neočekivano popunjenu unutrašnjost: muškarca u zelenoj uniformi, koji ukucava nešto u telefon, a onda se okreće da podesi infuziju iznad moje glave. Bol je oslabio – morfijum? – ali uz svijest mi se javlja i sve veći užas. Džinovski vazdušni jastuk polako se naduvava u meni, i polako isključuje sve ostalo. O, ne. O, ne.

„Izbinite be?“

Iz drugog pokušaja uspijevam da privučem pažnju muškarca, koji se jednom rukom naslanja na unutrašnjost vozila. Okreće se i saginje prema meni. Miriše na limun i propustio je jedno mjesto na licu prilikom brijanja. „Da li si dobro?“

„Esam li...“

Muškarac se naginje još više. „Izvini. Teško mi je da te čujem od sirene. Uskoro ćemo biti u bolnici.“ Spušta ruku na moju. Suva je, to-

pla i utješna. Iznenada me hvata panika: šta ako mi pusti ruku? „Samo se ti drži. Procijenjeno vrijeme dolaska, Dona?“

Ne mogu da izgovorim riječi. Jezik mi je potpuno ispunio usta. Misli su mi zbrkane, izmiješane. Jesam li pomjerala ruke kada su me podizali? Podigla sam desnu ruku, zar ne?

„Esam li baralizobana?“

„Paralizovana?“ Muškarac oklijeva, gleda me u oči, zatim se okreće i gleda moje noge. „Možeš li da pokreneš prste na nogama?“

Pokušavam da se sjetim kako se pomjeraju stopala. Čini mi se da to zahtijeva mnogo više usredsređenosti nego prije. Muškarac mi blago dodiruje prst na nozi, kao da me podsjeća gdje se nalazi. „Pokušaj ponovo. Eto.“

Snažan bol munjevito mi se penje uz obje noge. Čujem nečiji dah, možda čak i jecaj. Moj.

„Dobro si. Bol je dobar. Ne mogu biti siguran, ali mislim da nisi povrijedila kičmu. Sredila si kuk, i još ponešto pride.“

Gleda me u oči. Ima dobre oči. Izgleda da razumije koliko mi je potrebno razuvjeravanje. Osjećam kako sklapa ruku preko moje. Nikada mi nije u ovoj mjeri bio potreban dodir drugog ljudskog bića.

„Zaista. Prilično sam siguran da nisi paralizovana.“

„O, bala bogu.“ Čujem svoj glas kao izdaleka. Oči mi se pune suzama. „Molim te, ne bustaj me“, šapućem.

Još više se naginje prema meni. „Neću te pustiti.“

Želim da nešto kažem, ali njegovo lice mi se magli pred očima i ja se ponovo gubim.

Kasnije su mi rekli da sam pala dva od pet spratova, proletjela kroz tendu i prizemljila se na vrhunskoj ogromnoj pletenoj ležaljci s jasticima presvučenim vodootpornom tkaninom, na balkonu gospodina Antonija Gardinera, pravnika za autorska prava, susjeda koga nikad nisam upoznala. Slomila sam kuk na dva dijela, kao i dva rebra i ključnu kost. Slomila sam i dva prsta na lijevoj ruci, i metatarzalnu kost, koja je probila kožu na stopalu, zbog čega se jedan student onesvijestio. Moji rendgenski snimci izazivaju opštu fascinaciju.

Neprestano sam u glavi čula bolničarev glas, koji me je zbrinuo: *Nikad se ne zna šta će se desiti kada padneš s velike visine.* Po svemu sudeći, imala sam mnogo sreće. Kažu mi ovo i čekaju, smiješe se, kao

da bi trebalo da im odgovorim širokim osmijehom, ili možda da zaigram od sreće. Ne osjećam se kao da sam imala sreće. Ne osjećam ništa. Drijemam i budim se, i ponekad iznad sebe vidim jarka svjetla operacione sale, a zatim je sve tiho u mirnoj sobi. Lice medicinske sestre. Čujem odlomke razgovora.

Jesi li vidjela kaos koji je napravila starica u D4? Kakav način da se završi smjena, zar ne?

Radiš u bolnici „Princeza Elizabet“, zar ne? Možeš im reći da znamo kako se vodi urgentni centar. Ha-ha-ha-ha!

Samo se ti sad odmori, Luiza. Mi ćemo se za sve pobrinuti. Sada se samo odmori.

Od morfijuma mi se spava. Povećavaju mi dozu, a njegov prijatni, hladni, tanušni mlaz donosi mi zaborav.

Otvaram oči i zatičem majku u dnu kreveta.

„Budna je! Bernarde, budna je! Da li da zovemo sestru?“

Promijenila je boju kose, razmišljam kao iz daljine. A zatim: Oh. Pa to je moja majka. Moja majka više ne razgovara sa mnom.

„Oh, hvala bogu! Hvala bogu!“ Majka se hvata za krst koji joj visi na lančiću oko vrata. Ovaj gest me podsjeća na nekoga, ali ne mogu da se sjetim na koga. Naginje se prema meni i blago mi miluje obraz. Iz nekog razloga oči mi se u tom trenutku pune suzama. „Oh, moja djevojčice!“ Naginje se nada mnom, kao da želi da me zaštiti od daljih povreda. Osjećam miris njenog parfema; poznat mi je koliko i parfem koji sama koristim. „Oh, Lu!“ Briše mi suze maramicom. „Nikada se u životu nisam tako uplašila kao kada su me pozvali iz bolnice. Boli li te? Da li ti je nešto potrebno? Da li ti je udobno? Mogu li nešto da ti donesem?“

Priča toliko brzo da ne mogu da joj odgovorim.

„Došli smo čim su nam javili. Trina pazi na djeda. Djed te pozdravlja. Pa, ispustio je onaj zvuk, znaš, ali svi mi znamo šta to znači. Oh, mila, kako si se, zaboga, uvalila u ovakvu nevolju? Šta ti je bilo *na pameti*?“

Izgleda da joj nije potreban odgovor. Sve što treba da radim jeste da mirno ležim.

Majka briše oči sebi, pa meni. „I dalje si moja kćerka. I... i ja ne bih mogla da podnesem kada bi ti se nešto desilo a da nismo... znaš.“

„Nisam...“ Gutam riječi. Imam neki čudan osjećaj u jeziku. Zvučim kao da sam pijana. „Nigada nisam zelela...“

„Znam. Ali silno si mi otežala, Lu. Nisam mogla...“

„Nemoj sada, mila, važi?“ Tata joj dodiruje rame.

Skreće pogled i uzima me za ruku. „Kada su nas pozvali. Oh! Pomislila sam – nisam znala...“ Ponovo šmrca; maramicu prislanja na usne. „Hvala bogu što je dobro, Bernarde.“

„Naravno da je dobro. Od gume je ona, zar ne?“

Tata se nadvija nada mnom. Posljednji put smo razgovarali telefonom prije dva mjeseca, ali ga nisam vidjela osamnaest mjeseci, otkako sam otišla iz rodnog grada. Izgleda ogromno i poznato, i očajnički, očajno umorno.

„Izbini“, šapućem. Ne znam šta drugo da kažem.

„Nemoj da si luda. Samo nam je drago što si dobro. I pored toga što izgledaš kao da si sa Tajsonom u ringu izdržala šest rundi. Jesi li se pogledala u ogledalo otkako si stigla?“

Odmahujem glavom.

„Možda bih... da sam na tvom mjestu, još malo bih sačekao. Sjećaš li se kada je Teri Nikols preletio preko bicikla dok je prolazio pored mini-marketa? Pa, skloni brkove i tako ti sada otprilike izgledaš. Zapravo...“ Podrobnije me zagleda. „Kad smo već to spomenuli...“

„Bernarde.“

„Sutra ćemo ti donijeti pincetu. Kako bilo, kada sljedeću put poželiš da učiš da letiš, hajde da odemo do dobrog starog aerodroma, može? Skakanje i mahanje rukama očigledno ne daju rezultat.“

Pokušavam da se nasmiješim.

Oboje se nadvijaju nada mnom. Lica su im napeta, puna strepnje. Moji roditelji.

„Smršala je, Bernarde. Zar ti se ne čini da je smršala?“

Tata se naginje bliže i tada vidim da su mu oči pomalo vlažne, a osmijeh drhtaviji nego obično. „Ah... Lijepa je, mila. Vjeruj mi. Izgledaš proketo prelijepo.“ Steže mi ruku, zatim je prinosi usnama i ljubi. Moj tata nikada nije uradio ništa slično.

Tek tada shvatam da su mislili da ću umrijeti i iz grudi mi nadano izbija jecaj. Sklapam oči, da spriječim vrele suze da poteku, i osjećam njegov krupni, od drveta ogrubjeli dlan na svom.

„Ovdje smo, mila. Sada je sve dobro. Sve će biti dobro.“

U naredne dvije nedjelje svakog dana prelaze osamdeset kilometara, rano ujutro se ukrcajavu na voz, a nakon toga dolaze na svakih nekoliko dana. Tata je dobio dozvolu za posebno odsustvo s posla jer mama ne želi da putuje sama. Jer ipak je London pun svakakvog svijeta. Ovo je ponovila više nego jednom i svaki put je riječi propratila osvrćući se kradomice, kao da se čak i sada na odjeljenje krišom uvlači čovjek s navučenom kapuljačom i s nožem u ruci. Trina pazi na djeda. Čujem oštrinu u maminom glasu dok ovo govori, pa mislim da to možda po moju sestru i nije najpovoljnije rješenje.

Mama mi donosi kuvanu hranu i radi to od dana kada smo se sve troje zagledali u moj ručak, i uprkos podrobnom petominutnom posmatranju, nismo uspjeli da shvatimo u šta gledamo. „I još na plastičnim poslužavnicima, Bernarde! Kao u zatvoru!“ Žaloso je bocnula hranu viljuškom, a zatim je onjušila. Otada stiže naoružana ogromnim sendvičima, debelim kriškama šunke ili sira u bijelom hljebu, i donosi mi domaću supu u čaturici. „Hrana za koju znaš šta je“, kaže i hrani me kao da sam dijete. Jezik mi se polako vraća u normalnu veličinu. Sva je prilika da je malo nedostajalo da ga pregrizem kada sam pala. Kažu mi da to nije ništa neobično.

Imala sam dvije operacije kojima su mi učvrstili kuk, a lijevo stopalo i lijeva ruka su mi u gipsu. Kit, jedan od pomoćnih radnika, pita me može li da mi se potpiše na gips – izgleda da prizivam nesreću ako su djevičanski bijeli – i žurno piše nešto toliko pogano da Ivlin, sestra s Filipina, prije vizite preko njegove poruke mora da stavi hanzaplast. Kit mi prenosi bolničke tračeve dok me gura u kolicima do rendgena ili apoteke. Sasvim bih lijepo mogla da živim i bez saznanja o pacijentima koji su u bolnici umirali polako i u užasnim bolovima, a kojih je, po svemu sudeći, bilo beskrajno mnogo, ali razgovor o tome kao da ga usrećuje. Ponekad se pitam šta drugima govori o meni. Ja sam djevojka koja je pala s petospratnice i preživjela. Na bolničkoj ljestvici ovo me smješta poprilično iznad pacijenta koji pati od hronične konstipacije na Odjeljenju C ili one lude ženske koja je slučajno sama sebi odsjekla palac makazama za orezivanje.

Nevjerovatno koliko se brzo čovjek privikne na rutinu institucije. Budim se, prihvatam pomoć nekoliko ljudi, koje sada već poznajem, trudim se da kažem prave riječi ljekarima specijalistima i čekam da moji roditelji stignu. Moji roditelji se zanimaju obavljanjem manjih

poslova u sobi i postaju nekarakteristično ponizni pred ljekarima. Tata se stalno izvinjava zato što ja sad ne mogu da skačem, sve dok ga mama ne šutne, prilično snažno, u gležanj.

Nakon vizite, mama obično odlazi do prodavnica u prizemlju i vraća se čudeći se, prigušenim glasom, broju štandova s brzom hranom. „Onaj čovjek bez noge, s kardiologije, Bernarde, sjedi i ždere čizburger i pečeni krompir – da ne povjeruješ!“

Tata sjedi i čita lokalne novine u fotelji pored podnožja mog kreveta. Čitave prve nedjelje tražio je izvještaje o mojoj nesreći. Pokušavam da mu kažem da u ovom dijelu grada čak i dvostruka ubistva teško da zavređuju da se pomenu u *Njuz in brif*, ali u Stortfoldu je na naslovnoj strani lokalnih novina prošle nedjelje stajao naslov: „Kolica supermarketa ostavljena na pogrešnom dijelu parkinga.“ A nedjelju dana prije toga udarni naslov glasio je: „Školarci tužni zbog stanja pačjeg jezera“, tako da je teško uvjeriti ga u suprotno.

U petak, nakon posljednje operacije kuka, mama mi donosi kućni ogrtač, prevelik za mene, i veliku papirnu kesu u kojoj su sendviči s jajima. Ne moram da je pitam šta je to: sumporni miris preplavljuje sobu čim otvori kesu. Otac maše rukom ispred nosa. „Sestre će mene okriviti, Džozī“, kaže, otvarajući i zatvarajući vrata.

„Jaja će joj pomoći da se oporavi. Suviše je mršava. A i ti se ne javljaj. Psa si krivio za svoje pogane mirise i dvije godine nakon što je uginuo.“

„Samo se trudim da održim romantiku u životu, draga.“

Mama spušta glas: „Trina kaže da ju je njen posljednji momak pokrivaio čebetom preko glave kada je puštao vjetrove. Možeš li to da zamisliš?“

Tata se okreće prema meni. „Kada ja to uradim, tvoja majka neće da se zadrži ni u istom kraju.“

U vazduhu se osjeća napetost, premda se smiju. Osjećam je. Kada se čitav svijet skupi na četiri zida, postanete naročito osjetljivi na tane promjene raspoloženja. Primjećujete kako se ljekari blago okreću u stranu kada pregledaju rendgenske snimke, ili kako sestre pokrivaju usta kad pričaju o nekom ko je upravo preminuo.

„Šta je bilo?“ pitam ih. „O čemu se radi?“

„Pa...“ Mama sjeda na ivicu kreveta. „Ljekar je rekao... specijalista je rekao... da je ostalo nerazjašnjeno kako si pala.“